

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวัดกำแพง

Internal Quality Assessment Operation of Watkumpang School

บัวสอน เงามาม*

Bavson Ngawngam

* โรงเรียนวัดกำแพง สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

รับบทความ 30 กันยายน 2561 แก้ไขบทความ 27 พฤศจิกายน 2561 ตอรับบทความ 28 มกราคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวัดกำแพง สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ใน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 3) ด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด 4) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 6) ด้านการรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนวัดกำแพง จำนวน 47 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวัดกำแพง พบว่าโดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด ส่วนด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพภายใน, โรงเรียนวัดกำแพง

Abstract

The purpose of this research was to study internal quality assessment operation of Watkumpang School, Bangkhunthian District office, Bangkok in 6 aspects, i.e., 1) Educational standards setting 2) Establishing an educational management development plan for educational institutions that focus on quality according to educational standards 3) Implementation of the plan 4) Evaluation and examination of educational quality within educational institutions 5) Follow-up of action results to develop educational institutions to meet educational

standards 6) Reporting self-assessment results to the agency. The research population included consist of school administrators and teachers of Watkumpang School. Data were collected using 5-point rating scale questionnaire and were statistically analyzed in percentage, arithmetic mean, and standard deviation.

The findings revealed that internal quality assessment operation of Watkumpang School was at high level. Establishing an educational management development plan for educational institutions that focus on quality according to educational standards was rated with the highest mean followed by educational standards setting, Implementation of the plan and follow-up of action results to develop educational institutions to meet educational standards.

Keywords: internal Quality Assessment, Watkumpang School

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำหรับชี้วัดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการทำงานของครู และบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ตามที่กำหนดไว้ตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 1 ข้อ 2 และหมวด 2 ข้อ 3 ที่กล่าวถึงหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจะต้องจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาตาม ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยให้ถือ ดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษาปกติในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ ยังมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น.8) สอดคล้องกับอุทุมพร จามรมาน (2543) ที่กล่าวไว้ว่าการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เชื่อมโยงการพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมเพื่อเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ การยึดผู้เรียนเป็นเป็นสำคัญในการพัฒนาการใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการศึกษา การมี ส่วนร่วมและการร่วมคิด ร่วมทำและการกระจายอำนาจการบริหารและวิธีการจัดการศึกษา มาตรา 47 แห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติบัญญัติให้มีระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาทั้งการประกันคุณภาพ ภายในและการประกันคุณภาพภายนอกเพื่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษาทุกระดับและต้องเป็นไปตามที่ กฎกระทรวงกำหนด คือ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) และตามกฎกระทรวง พ.ศ. 2561 กำหนดแนวทางประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) ด้านการจัดทำ

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 3) ด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด 4) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ 6) ด้านการรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งโรงเรียนวัดกำแพง สังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ดำเนินแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงดังกล่าว

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ทราบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวัดกำแพง เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนให้มีคุณภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก อีกทั้งยังเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง ส่งเสริมการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในนำไปสู่การประกันคุณภาพภายนอก เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการทดสอบระดับชาติ ตลอดจนการพัฒนาการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองเต็มศักยภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวัดกำแพง

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนวัดกำแพง ปีการศึกษา 2563 จำนวน 47 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวัดกำแพง จากกรอบแนวคิดด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ กฎกระทรวง (2561) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และด้านการรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ การทำงาน มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวัดกำแพง ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา 12 ข้อ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 12 ข้อ ด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด 12 ข้อ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 12 ข้อ ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 12 ข้อ และด้านการรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่

หน่วยงานต้นสังกัด 12 ข้อ รวม 72 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดกำแพง เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนวัดกำแพง จำนวน 47 คน
2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 47 ฉบับ และเก็บกลับคืนได้ครบถ้วน จำนวน 47 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานโดยใช้ค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวัดกำแพง ใน 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 3) ด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด 4) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ 6) ด้านการรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ช่วง (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด ส่วนด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีรายละเอียดของผลการวิจัย ในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จ และผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาชาติตามความคาดหวังของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการวางแผนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ และความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่แสดงแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้กำหนดโครงการ/กิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปี และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานประจำปีและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม และให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากรในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างน้อยปี การศึกษาละ 1 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการประเมินผลคุณภาพ การศึกษาครอบคลุมทุกด้านของมาตรฐานการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาส่วนผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดทำรายงาน การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตาม แผนคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการ กำหนดกรอบการตรวจสอบที่ชัดเจน ซึ่งประเด็นการตรวจสอบต้องสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้นำผลการประเมินคุณภาพมีการศึกษามาใช้ใน ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาสถานศึกษาให้คุณภาพอย่างต่อเนื่อง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการแจ้ง ผลการตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปีและผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้จัดทำรายงานประจำปี (SAR) ที่มีคุณภาพ มีข้อมูลครบถ้วนทั้งเชิง ปริมาณและเชิงคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการรายงานคุณภาพ ต่อการศึกษาเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อสิ้นปีการศึกษา และ ผู้บริหารสถานศึกษานำเสนอผลการประเมินตนเองผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบเพื่อรับรอง

ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์และ อภิปรายผลการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในรอบปี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

จากผลการวิจัย พบว่า โดยรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามี การส่งเสริม สนับสนุนให้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สะท้อนความเป็นตัวตน สะท้อน อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ บริบทและจุดเน้นของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วยที่กำหนดให้การประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ดังนี้ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพมาตรฐานการศึกษา 3) ดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา 5) ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 6) จัดทำ รายงานผลการประเมินตนเอง รายงานผลการประเมินตนเอง (Self - Assessment Report: SAR) และสอดคล้อง กับกักงานวิจัยของ เจมรีนี ใจเรื่อน (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการ ดำเนินงานปัญหาการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้บริหาร สถานศึกษาจำนวน 153 คน ครู จำนวน 153 คนและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จำนวน 153 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 459 คน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 อยู่ในระดับมาก

ส่วนผลการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยอภิปรายผลในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหาร สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการวางแผนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีการ แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประชุมชี้แจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสร้างความ เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตลอดจนกำหนดระยะเวลาใน การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจน สอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, น.18) ได้กล่าวถึงการกำหนดมาตรฐานการศึกษาว่าสถานศึกษา ประกาศใช้มาตรฐานและเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษาที่ สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง ดำเนินการวิเคราะห์ มาตรฐานการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท ความต้องการ ทิศทางการจัดการศึกษาอัตลักษณ์และ เอกลักษณ์ของสถานศึกษา นำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและประกาศใช้มาตรฐาน การศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา และสอดคล้องกับ งานวิจัยของวันทนา เนื่อน้อย (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ยะลาเขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่า ระดับการดำเนินงานระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 อยู่ใน ระดับมาก

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ประชุมชี้แจง แนวทางการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา การศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ตลอดจนกำหนดระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ ส่งเสริมให้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับบริบทโรงเรียน ตลอดจนมีการประกาศใช้แผนพัฒนาการศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและมีการนำ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, น.17-19) ได้กล่าวว่า การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้องผ่านการคิด และวิเคราะห์ เชิงกลยุทธ์มาแล้วย่างรอบด้านและรอบคอบ โดยอาจใช้วิธี SWOT Analysis, Balanced Scorecard หรือวิธีการ อื่น ๆ ที่สถานศึกษาเห็นว่าเหมาะสมสำหรับเป็นเข็มทิศซึ่งนำการดำเนินงานตามกลยุทธ์เพื่อนำไปสู่การบรรลุตาม วิสัยทัศน์และมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษาวางเป้าหมายไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวันทนา เนื่อน้อย (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 และ 2) จำแนกตามตัว แปรเพศระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือครูและบุคลากรทางการ ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 จำนวน 340 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการ ดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 อยู่ในระดับมาก

ด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหาร สถานศึกษาส่งเสริมให้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา โดยกำหนดโครงการ/ กิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปี ระยะเวลาการดำเนินโครงการ/กิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจน สอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, น.19-20) ได้กล่าว ว่าการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดนั้น สถานศึกษาต้องมีระบบกลไกการบริหาร และจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและ แผนปฏิบัติการประจำปี และสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ชัย ศิริไพศาล (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การ ปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตูล จังหวัดสตูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาระดับของการปฏิบัติงานประกันคุณภาพ ภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จังหวัดสตูล พบว่า มีระดับ ด้านการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมรายด้านรวมทั้งรายชื่ออยู่ใน ระดับสูง

ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการวางแผนการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประชุมชี้แจงแนวทางการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, น.20-21) ได้กล่าวว่า การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องงานวิจัยของ นภกช สาคร (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการดำเนินงานตามแผนคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดกรอบการตรวจสอบที่ชัดเจน มีการประชุม ชี้แจง แนวทางการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ โดยใช้แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ตลอดจนส่งเสริมให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกปี สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, น.20-21) ได้กล่าวว่า เป็นการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ไปใช้ ปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทรา ทองพันธ์ (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในกลุ่ม โรงเรียนขุนโพธิ์ภูไทร อำเภอขุนหาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนขุนโพธิ์ภูไทรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 พบว่ามีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านการรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี กำหนดความรับผิดชอบ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการจัดทำรายงานคุณภาพประจำปีอย่างชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563, น.22) ได้กล่าวว่า รายงานผลการประเมินตนเอง (Self - Assessment Report: SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ต้องสะท้อนคุณภาพ

ของผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลทั่วไปและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามรูปแบบรายงานที่สถานศึกษากำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของวันทนา เหนื่อน้อย (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขตกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 จำนวน 340 พบว่า ระดับการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาชาติตามความคาดหวังของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์
3. ด้านการดำเนินการตามแผนที่กำหนด ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลกำกับ ติดตาม ตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากรในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้นำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและให้มีการจัดทำรายงานการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาครบถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนด
5. ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้นำผลการประเมินมาสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานที่เกิดขึ้นแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ตลอดจนแจ้งผลการตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชนเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
6. ด้านการรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการนำข้อมูล ไปใช้ในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปีต่อไป และส่งเสริมให้มีการ

วิเคราะห์ สังเคราะห์และอภิปรายผลการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในรอบปี เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษา. (2553). **กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพทางการศึกษา พ.ศ.2553**. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนที่ 23 ก วันที่ 2 เมษายน 2553. หน้า 22-35.
- กระทรวงศึกษา. (2561). **กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561**. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561. หน้า 3-5.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. (และแก้ไขเพิ่มเติม 2545). กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของครุสภา.
- จันทร์หา ทองพันธ์. (2555). การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนชุมชนโพธิ์ภูไทร อำเภอขุนหาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- เจมรีณี ใจเรือน. (2555). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ณรงค์ชัย ศิริไพศาล. (2560). การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- นภกช สาคร. (2559). แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วันทนา เนื่อน้อย. (2560). การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบ.

อุทุมพร จามรมาน. (2543). “เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน”, สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (21 เมษายน 2543)